

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ІНТЕРНЬЮЗ
У К Р А Ї Н А

РАДА
НАСТУПНЕ ПОКОЛІННЯ

ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОВЕДЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ СВОБОДИ СЛОВА

Програма USAID «РАДА: наступне покоління»

Київ – 2024

Звіт підготувала Наталія Васильєва, координаторка роботи з комітетами проєкту «Модельний комітет» Програми USAID «РАДА: наступне покоління». Програма USAID «РАДА: наступне покоління» висловлює подяку працівникам секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова, які взяли участь в опитуванні, в рамках проведення функціонального аналізу.

Ця публікація стала можливою завдяки щедрій підтримці американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст публікації не обов'язково відображає погляди USAID чи уряду Сполучених Штатів Америки. Публікацію видали в рамках діяльності Програми USAID «РАДА: наступне покоління», яка є п'ятирічною ініціативою (2021-2026), що впроваджується ГО «Інтерньюз-Україна».

ВСТУП	4
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	8
РОЗДІЛ 1	
ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ СВОБОДИ СЛОВА	12
1.1. Система цінностей та організація робочого процесу в секретаріаті комітету	12
1.2. Взаємодія між працівниками секретаріату комітету та розподіл функціональних обов'язків	13
1.3. Регламентні процедури реалізації законопроектної, організаційної та контрольної функцій комітету	14
РОЗДІЛ 2	
ПРОЦЕСИ КОМУНІКАЦІЇ КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ СВОБОДИ СЛОВА	18
2.1. Висвітлення інформації про діяльність комітету	18
2.2. Участь працівників секретаріату комітету у тренінгах та онлайн- курсах і співпраця з Освітнім центром Верховної Ради України	19
РОЗДІЛ 3	
НАЛАГОДЖЕННЯ КОМІТЕТОМ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ СВОБОДИ СЛОВА СПІВПРАЦІ ІЗ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ	21
3.1. Сучасний стан співпраці комітету із різними зацікавленими сторонами	21
3.2. Співпраця з органами державної влади та науковим середовищем	23
3.3. Співпраця з представниками громадського суспільства та засобами масової інформації	24
3.4. Співпраця з міжнародними інституціями та проєктами міжнародної технічної допомоги	25

Мета, завдання та методологія проведення функціонального аналізу

Головна мета діяльності Програми USAID «РАДА: наступне покоління» (далі – Програма РАДА) полягає у напрацюванні моделей та практик, які в майбутньому стануть частиною стандартних парламентських процедур. Одним з основних напрямів діяльності Програми РАДА є реалізація проєкту «Модельний комітет», мета якого полягає у підвищенні спроможності комітетів Верховної Ради України для виконання рекомендацій Місії з оцінки потреб Європейського парламенту, відображених у постанові Верховної Ради України «Про заходи з реалізації рекомендацій щодо внутрішньої реформи та підвищення інституційної спроможності Верховної Ради України» від 17.03.2016 р. № 1035-VIII.

Спроможність модельних комітетів посилюється в частині:

- проведення аналізу практики застосування законодавства відповідно до найкращого досвіду парламентів інших країн і реалізації контрольної функції;
- застосування дієвих інструментів комунікації з представниками урядового, наукового, громадського та бізнесового секторів, проєктів міжнародної технічної допомоги тощо;
- надання експертно-аналітичної підтримки, проведення досліджень, що є частиною повного циклу формування публічної політики.

Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова є учасником проєкту «Модельний комітет», в межах якого Програма РАДА надає йому експертну, організаційну та комунікаційну підтримку. Експертна підтримка надається на підставі запиту комітету щодо конкретних питань предметів відання. Для проведення аналізу законопроєктів і розробки аналітичних документів, з урахуванням методології та існуючих кращих практик (зокрема, застосування у роботі комітету нових знань щодо правил, підходів і процедур реалізації основних функцій комітетів та інше), залучаються національні та міжнародні експерти.

Основою співпраці з модельними комітетами є Меморандум між Апаратом Верховної Ради України та громадською організацією «Інтерньюз-Україна» про співпрацю з впровадження проєкту Агентства США з міжнародного розвитку USAID Програма «РАДА: наступне покоління», підписаний 22 березня 2022 року, та узгоджений план роботи Програми РАДА з конкретним модельним комітетом.

Одним із завдань Плану роботи на 2024 рік є проведення функціонального аналізу роботи Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та підготувати звіт за результатами аналізу.

Метою функціонального аналізу є з'ясування ключових аспектів діяльності модельного комітету, визначення напрямів оптимізації його роботи, що дозволить підвищити ефективність і результативність діяльності модельного комітету. Для досягнення поставленої мети було визначено такі **завдання**:

- виявити сильні сторони та недоліки модельного комітету під час реалізації ним законопроектної, організаційної та контрольної функцій, а також розробити рекомендації щодо вирішення виявлених проблем;
- визначити основні аспекти, в контексті яких доцільно оптимізувати роботу комітету, покращити взаємодію із структурними підрозділами Апарату Верховної Ради України, народними депутатами України, стейкхолдерами;
- з'ясувати потреби й запити комітету щодо посилення взаємодії із органами державної влади, налагодження міжнародних зв'язків, покращення процесів участі комітету у виробленні публічної політики.

Програма не ставила за мету аналізувати роботу народних депутатів України – членів Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова, їхні функції та роль, тому звіт не містить інформацію з цього питання.

Методологія проведення функціонального аналізу. Для проведення функціонального аналізу, експертами Програми РАДА було розроблено опитувальник, який складається з чотирьох блоків, які стосуються законопроектної, організаційної та контрольної функцій комітетів, а також здійснення комунікацій (усього 117 запитань). Приблизний час на заповнення анкети становить 25 хвилин.

У межах функціонального аналізу з 29 по 31 січня 2024 року працівники секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова взяли участь в анонімному анкетуванні. Анкета заповнювалась за допомогою гугл-форми. В опитуванні взяли участь всі працівники секретаріату комітету – 5 осіб. На підставі опрацювання відповідей було складено цей звіт.

Кожний блок демонструє основні тенденції щодо реалізації комітетом ключових функцій через аналіз побудови процесів секретаріату під час організаційно-інформаційного, консультативно-правового, методичного забезпечення, організації проведення засідань, слухань, роботи підкомітетів та іншої діяльності членів комітету.

Проведене дослідження в рамках реалізації проєкту «Модельний комітет» не є соціологічним. Воно дозволяє виокремити потреби й запити секретаріатів комітетів, які виникають під час їхньої діяльності, допомагає оптимізувати роботу шляхом удосконалення окремих алгоритмів і процедур, і демонструє лише тенденції, а не повну вичерпну картину всієї діяльності Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова.

Відповідно до 9-ї рекомендації Місії Європейського парламенту з оцінки потреб комітетів Верховної Ради України, у тому числі кадрових, мають бути предметом регулярного перегляду та супроводжуватися необхідним ресурсним забезпеченням. Тому, методологію проведення функціонального аналізу варто зробити структурним елементом стандартних парламентських процедур і використовуватися під час аналізу роботи комітетів, що дозволить напрацювати рекомендації з оптимізації їх роботи та посилення інституційної спроможності Апарату Верховної Ради України.

Загальна інформація про Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова

У Верховній Раді України IX скликання (2019-2024 роки) створено 23 постійних комітети. Комітет Верховної Ради України – це орган Верховної Ради України, який формується з народних депутатів України для проведення законопроектної роботи за окремими напрямками, для підготовки та попереднього розгляду питань, що входять до повноважень Верховної Ради України, і для виконання контрольних функцій. Правовий статус комітетів Верховної Ради України, їх функції та організаційні основи діяльності регламентовані Законом України «Про комітети Верховної Ради України» від 04.04.1995 р. № 116/95-ВР.

До складу Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова входять такі народні депутати:

1. Юрчишин Ярослав Романович – голова Комітету;
2. Брагар Євгеній Вадимович – заступник Голови Комітету;
3. Швець Сергій Федорович – секретар Комітету;
4. Шуфрич Нестор Іванович – член Комітету.

Відповідно до постанови Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29.08.2019 р. № 19-IX, до предметів відання комітету віднесено:

- забезпечення свободи слова;
- права громадян на інформацію;
- захист прав та свобод працівників засобів масової інформації;
- гарантії діяльності засобів масової інформації, захист прав журналістів і працівників засобів масової інформації.

У комітеті створено три підкомітети, які здійснюють законопроектну роботу, вивчають, попередньо розглядають питання, готують на розгляд комітету висновки, пропозиції до законопроектів, інших актів Верховної Ради України, забезпечують виконання рішень комітету та доручень керівництва комітету, здійснюють попередній аналіз практики застосування законів, інших актів Верховної Ради України (табл. 1).

Таблиця 1

Підкомітети Комітету Верховної Ради України з питань свободи

Назва підкомітету	Предмети відання
Підкомітет з питань права громадян на інформацію	– забезпечення свободи слова; – права громадян на інформацію;
Підкомітет з питань захисту прав та свобод журналістів і працівників ЗМІ	– захист прав та свобод працівників ЗМІ; – гарантії діяльності засобів масової інформації, захист прав журналістів і працівників засобів масової інформації;
Підкомітет з питань адаптації законодавства України до положень права Європейського	– адаптація українського законодавства до законодавства Європейського Союзу в сфері захисту свободи слова;

Союзу, виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції	– виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції з питань захисту свободи слова.
--	---

Організаційне, правове, наукове, інформаційне, документальне та матеріально-технічне забезпечення діяльності комітетів здійснює Апарат Верховної Ради України. Секретаріат комітету Верховної Ради України є структурним підрозділом Апарату Верховної Ради України, який підпорядковується комітету та керівнику Апарату Верховної Ради України.

Структура й чисельність працівників секретаріатів комітетів встановлюються розпорядженням Голови Верховної Ради України за поданням комітетів у межах затвердженої Верховною Радою України чисельності Апарату Верховної Ради України. Секретаріати комітетів очолюють їх керівники, які мають заступника (заступників). Керівників і заступників призначають на посаду та звільняють з посади розпорядженням Голови Верховної Ради України за поданням комітетів і за погодженням з керівником Апарату Верховної Ради України. Інших працівників секретаріату комітету призначає на посади та звільняє з посад керівник Апарату Верховної Ради України за поданням комітету.

Права й обов'язки працівників секретаріату комітету визначають закони України «Про державну службу», «Про комітети Верховної Ради України», «Про запобігання корупції», Кодекс законів про працю України та інші нормативно-правові акти, Правила внутрішнього службового розпорядку, посадові інструкції, Правила внутрішнього службового розпорядку для працівників Апарату Верховної Ради України.

Керівник секретаріату комітету:

- організовує діяльність секретаріату комітету, розподіляє обов'язки між працівниками та контролює їхню роботу;
- забезпечує розробку спеціальних вимог до професійної компетентності осіб, які претендують обійняти посаду в секретаріаті, та посадових інструкцій;
- вносить пропозиції про переведення, звільнення з посад, заохочення, накладення стягнень на працівників секретаріату комітету;
- погоджує надання рангів державним службовцям;
- вживає необхідних заходів щодо професійного навчання та підвищення кваліфікації працівників.

На підставі проведено функціонального аналізу з'ясовано, що в персональному складі секретаріату комітету дотримано гендерний баланс (працює 3 жінки і 2 чоловіка). Більшість працівників мають стаж понад 10 років роботи: на державній службі – 80%, в Апараті – 80% і на займаній посаді в секретаріаті – 60% (табл. 2). Зокрема, на категорії посад рівня Б1 працює 2 особи та на категорії посад рівня В1 – 3 особи.

Стаж роботи учасників опитування, осіб

Стаж роботи	Від 1 до 5 років	Від 6 до 10 років	Понад 10 років
загальний	-	1	4
на державній службі	-	1	4
в Апараті загалом	1	-	4
в Комітеті на займаній посаді	2	-	3

У секретаріаті працюють досвідчені працівники: 1 особа у віці 31-40 років, 2 – 41-50 років і 2 – 51 рік або більше. Всі учасники опитування мають вищу освіту, одна особа має науковий ступінь кандидата наук. Більшість працівників знає англійську мову, один працівник зазначив, що ще знає німецьку мову. Зазначене свідчить про високий рівень професіоналізму, міцні зв'язки всередині колективу та наявні сприятливі умови роботи.

Водночас, з'ясовано, що згідно штатного розпису у секретаріаті комітету має бути 7 працівників, а фактично працює 5 (1 – у ЗСУ, 1 – догляд за дитиною). Розподіл функціональних обов'язків відбувається згідно затверджених посадових інструкцій. Усі інші (додаткові) завдання покладаються на працівників пропорційно в усному порядку. На сьогоднішній день у секретаріаті Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова встановлений ідеальний баланс досвіду, знань і професійних якостей працівників для повноцінної роботи як секретаріату, так і комітету в цілому.

Отже, секретаріати комітетів здійснюють організаційно-інформаційне, консультативно-правове, методичне забезпечення діяльності комітетів, організацію проведення засідань, слухань у комітетах, роботи підкомітетів і діяльності членів комітету, що пов'язана з розв'язанням питань, віднесених до предметів відання комітетів. Від професіоналізму працівників секретаріату, їх мотивації та якості роботи залежить ефективне налаштування внутрішніх процесів і забезпечується реалізація комітетом визначених законодавством функцій: законодавчої, організаційної та контрольної.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Інституційна спроможність Комітету пов'язана безпосередньо з професійним розвитком секретаріату Комітету. На думку працівників, у секретаріаті комітету відсутні чітко визначені корпоративні цінності, проте у колективі створена приязна атмосфера, до виконання завдань щодо реалізації питань відання комітету працівники ставляться дисципліновано, компетентнісно та відповідально. Використання сучасних цифрових інструментів, зокрема для дистанційної роботи, значно полегшує й оптимізує роботу комітету та парламенту в цілому.

В комітеті відсутній окремий працівник відповідальний за висвітлення діяльності комітету в соціальних мережах і на вебсторінці, що створює зайве навантаження на працівників секретаріату комітету.

Водночас, враховуючи нещодавню зміну керівництва, виклики пов'язані з невеликою кількістю народних депутатів України-членів комітету, комітет потребує додаткової підтримки, зокрема в частині інституційного розвитку: проведення стратегічної сесії для обговорення та визначення пріоритетів роботи; експертна підтримка, зокрема, залучення до роботи комітету окремого комунікаційного менеджера який може допомогти комітету в внутрішніх та зовнішніх комунікаціях, підвищення іміджу та бренду комітету.

2. З огляду на те, що Комітет як головний комітет розглядає невелику кількість законопроектів, але водночас є одним з лідерів за кількістю законопроектів, розглянутих як не головним комітетом (без врахування комітетів які здійснюють обов'язкову експертизу), потребує функціонального перегляду предмети відання Комітету, визначені Постановою "Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання".

3. Виявлено, що працівники секретаріату комітету зацікавлені в професійному розвитку та зростанні, тому є запит на тренінги. Враховуючи це, важливо організувати та проводити навчання для працівників, зокрема, тренінги з питань парламентської діяльності, що проводяться Програмою "РАДА: Наступне покоління", Дослідницькою службою Верховної Ради України. Секретаріату Комітету варто спільно з Дослідницькою службою Верховної Ради та Управлінням кадрів Апарату Верховної Ради України запланувати навчальні програми відповідно до актуальних потреб секретаріату. Керівництву комітету, варто, у тому числі створювати умови для ефективного проведення навчання для працівників, зокрема поза робочим місцем.

4. Виявлено, що, на думку працівників секретаріату регламентні процедури щодо реалізації законопроектної, організаційної та контрольної функцій комітетів здійснюються в цілому задовільно. Водночас, окремі аспекти реалізації Комітетом організаційної функції потребують детальнішого аналізу. Для покращення контрольної функції потрібно розвивати інструменти аналізу ефективності законів із використанням методики післязаконодавчого контролю (post-legislative scrutiny) та інших інструментів. Тому, на підставі офіційно затверджених Верховною Радою України рекомендацій потрібно впроваджувати на практиці методологію післязаконодавчого контролю як складову частину стандартних процедур парламенту. Зокрема, Програма РАДА: наступне покоління пропонує проведення разом з Комітетом аналізу практики застосування одного з законів, який належить до предмету відання Комітету для вдосконалення навичок працівників Комітетів.

5. Комітет здійснює в цілому свою діяльність відкрито та публічно, однак існує потреба в покращенні комунікації комітету зі стейкхолдерами (зацікавленими сторонами), у тому числі шляхом розширення джерел комунікації. Зокрема, доцільно створити офіційну YouTube-сторінку Комітету. Комітет активно висвітлює свою діяльність на офіційній вебсторінці та у соціальних мережах, проте жоден із цих ресурсів не має англійської версії. З

огляду на євроінтеграційні процеси та спрямованість на розвиток міжнародної співпраці вкрай важливо сформуванати належну англійську комунікацію та перекладати хоча б окремі новини та повідомлення Комітету, які можуть бути важливі для іноземної аудиторії.

Опитування виявило, що Комітет останнім часом не проводив публічних обговорень законопроектів, що може бути обумовлено введенням воєнного стану, а до цього – карантинних обмежень. Під час проведення публічних заходів варто застосовувати гібридну форму (поєднання онлайн і офлайн) із трансляцією на всіх своїх каналах Комітету, що дозволить збільшити кількість учасників.

6. Виявлено, що важливим інструментом забезпечення сталого інклюзивного діалогу у процесі розробки й ухвалення рішень Верховною Радою України є залучення різних груп зацікавлених сторін. Секретаріатом Комітету добре налагоджено співпрацю з органами державної влади, науковим і громадським середовищем, засобами масової інформації, і в недостатній мірі – із міжнародними інституціями та проектами міжнародної технічної допомоги. Водночас, існує потреба в розробці карти стейкхолдерів із контактами, який секретаріат може оновлювати її на постійній основі. Задля ефективної взаємодії з громадянами та медіа комітету потрібно створювати брендovanі комунікаційні інструменти й продукти та впроваджувати їх у своїй роботі.

Зауважимо, що Комітет потребує проведення системної роботи щодо посилення комунікації та співпраці з міжнародними інституціями й проектами міжнародної технічної допомоги, оскільки він у недостатній мірі співпрацює з профільними комітетами парламентів інших країн і мало долучається до профільних програм ЄС. Цьому б позитивно сприяло залучення працівників секретаріату Комітету до організації офіційних міжнародних делегацій.

З огляду на зазначене важливо підвищити рівень володіння працівниками англійської або інших офіційних мов Європейського Союзу. Це позитивно позначиться на налагодженні співпраці секретаріату комітету з відповідними комітетами європейських парламентів, міжнародними організаціями, їхніми органами й представництвами, насамперед щодо підготовки експертних висновків та обміну досвідом щодо імплементації європейських директив і секторальної євроінтеграції.

7. Зазначимо, що підтримка донорів є важливою як для Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова, так і для парламенту в цілому з питань: організації та проведення тренінгів і навчань (для працівників Апарату Верховної Ради України, помічників-консультантів, народних депутатів), напрацювання експертних рекомендацій для оптимізації роботи парламенту, впровадження кращих міжнародних практик щодо налагодження співпраці парламентів із донорською спільнотою так іншими стейкхолдерами.

Оскільки секретаріат Комітету не має у своєму складі посадової особи, відповідальної за міжнародну співпрацю та співпрацю з проектами міжнародної технічної допомоги, то доцільно: залучити визначити посадову особу, яка б відповідала за організацію міжнародної співпраці на рівні Комітету; або звернутись до структурного підрозділу Апарату Верховної Ради,

відповідального за міжнародну співпрацю з запитом підтримки налагодження міжнародної співпраці та міжнародної технічної допомоги на рівні комітету.

8. Відповідно до 16-ої рекомендації Місії Європейського парламенту з оцінки потреб, комітети Верховної Ради України мають щороку розробляти та затверджувати річні робочі плани нагляду (контролю) за виконавчою гілкою влади. Це дозволить не ситуативно, а системно й якісно виконувати свої контрольні повноваження. Отже, побудова діяльності Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова на засадах планування значно покращить процеси аналізу, моніторингу та оцінювання здійснення законопроектної діяльності, реалізації на практиці норм законодавства, планування проведення парламентських слухань та інших заходів з питань відання комітету, виконання прийнятих рекомендацій, у тому числі проведення через деякий час відповідних контрольних заходів.

РОЗДІЛ 1

ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ СВОБОДИ СЛОВА

1.1. Система цінностей та організація робочого процесу в секретаріаті комітету

Цінності – це набір певних правил, моральних і ділових принципів працівників. Без єдиної системи цінностей будь-якому колективу складно стабільно функціонувати та досягати успіху. Система цінностей відображає етичні та світоглядні засади роботи. Загальні цінності працівників Апарату мають визначатись на рівні стратегічних документів Верховної Ради України.

У 2020 році Апарат Верховної Ради розпочав розробляти Стратегічний план, який мав містити бачення, місію, цінності, мету й цілі розвитку Апарату. Проте фінальний документ публічно не представили. Водночас, розроблено Стратегію розбудови кадрового потенціалу Апарату Верховної Ради, одне із завдань якої – сприяти розвитку корпоративної культури, впроваджувати ефективну комунікацію та підвищувати престиж.

На думку працівників секретаріату в комітеті відсутні чітко визначені корпоративні цінності, про що вказали 3 опитуваних із 5-ти учасників. У той же час, реалізацію певних принципів у практичній діяльності комітету учасники оцінили наступним чином:

- *фаховість у питаннях сфер, які стосуються відання комітету:* «повною мірою реалізуються» – 100%;
- *дисциплінованість у виконанні завдань, відповідальність:* «повною мірою реалізуються» – 100%;
- *відкритість до нових знань, навичок і технологій:* «повною мірою реалізуються» – 100%;
- *вміння команди працювати як злагоджений механізм:* «повною мірою реалізуються» – 100%;
- *справедливий контроль за виконанням завдань:* «повною мірою реалізуються» – 100%;
- *конструктивний підхід до вирішення питань:* «повною мірою реалізуються» – 80%, «здебільшого реалізуються» – 20%;
- *приятна атмосфера в колективі:* «повною мірою реалізуються» – 80%, «здебільшого реалізуються» – 20%;
- *вміння мотивувати членів команди:* «повною мірою реалізуються» – 80%, «здебільшого реалізуються» – 20%;
- *чіткість інструкцій та зрозумілий алгоритм комунікації в межах комітету з метою виконання завдань:* «повною мірою реалізуються» – 60%, «здебільшого реалізуються» – 40%.

Отже, на практиці на 100% реалізується 5 принципів з 9-ти, а саме: фаховість у питаннях сфер, які стосуються відання комітету; дисциплінованість у виконанні завдань, відповідальність; відкритість до нових знань, навичок і технологій; вміння команди працювати як злагоджений механізм; справедливий контроль за виконанням завдань. На 80% реалізується 3

принципи з 9-ти: конструктивний підхід до вирішення питань; приязна атмосфера в колективі; вміння мотивувати членів команди. На 60% – чіткість інструкцій та зрозумілий алгоритм комунікації в межах комітету з метою виконання завдань.

В умовах дистанційної форми роботи працівники секретаріату комітету, у тому числі для комунікації з іншими структурними підрозділами, активно використовують: електронний документообіг – Єдина автоматизована система Верховної Ради України, СЕДО (100%), електронна пошта, робочий телефон (80%), мобільний телефон, месенджери: Фейсбук, Viber, Whatsapp та інше, особисте спілкування (60%), Zoom, Skype та MsTeams (20%).

Отже, побудова процесів організації роботи та комунікації між працівниками Апарату Верховної Ради під час віддаленої роботи в умовах пандемії допомогла швидко адаптуватися до умов повномасштабної війни. Водночас, спілкування через електронну пошту, месенджери та мобільні телефони несе певні загрози, пов'язані з кібербезпекою, тому важливо знати базові принципи кібергігієни й типові алгоритми дій у разі виявлення ознак кібератак.

Використання сучасних цифрових інструментів значно полегшує й оптимізує роботу комітетів і парламенту. Наразі в секретаріатах подекуди немає практики використовувати інструменти спільного доступу до документів та інформації, хмарних сервісів, бо головним ресурсом досі є СЕДО. Водночас існують складнощі з функціонуванням СЕДО, зокрема документи, які опрацьовуються в електронному форматі, потрібно супроводжувати їх паперовою версією.

1.2. Взаємодія між працівниками секретаріату комітету та розподіл функціональних обов'язків

На запитання «Як відбувається розподіл обов'язків при взаємодії з іншими структурними підрозділами Апарату ВРУ у разі розв'язання питань, що перетинаються (cross-cutting issues)?» учасниками опитування було надано два варіанти відповіді: «шляхом узгодження на рівні голів структурних підрозділів» (60%) і «в телефонному/е-мейл режимі між працівниками Апарату Верховної Ради України» (40%). Крім того, одна особа ще вказала, що «в порядку направлення офіційного листа».

На запитання: «Чи є в секретаріаті комітету працівник, відповідальний за висвітлення діяльності Комітету в соцмережах/на вебсторінці?» більшість (80%) зазначили, що «Так, більше ніж 1», і 20% – «Так, один». А відповіді на запитання: «Якщо у Комітеті немає окремого працівника, відповідального за висвітлення діяльності Комітету, то який із варіантів виконання цієї роботи Ви вважаєте найкращим» свідчать, що окремого працівника на виконання таких обов'язків у секретаріаті не має, і цим питанням займається головний консультант, на якого додатково покладено функції з висвітлення діяльності комітету:

- «розвиток компетенцій у копірайтингу та дизайні наявного/-них працівників Секретаріату Комітету та покладання на них відповідних

- «створення окремого структурного підрозділу в Інформаційному управлінні, який би відповідав за комунікації у соцмережах усіх комітетів. У цьому випадку комітети мали б лише надавати вичерпну інформацію та сприяти висвітленню: давати коментарі, готувати аналітичну інформацію тощо» – 20%;
- одна особа (20%) не визначилась із відповіддю.

Щодо взаємодії з іншими структурними підрозділами, ефективність розподілу обов'язків у разі розв'язання питань, що перетинаються (cross-cutting issues) 60% опитаних оцінило на «5» і 40% – на «3».

1.3. Регламентні процедури реалізації законопроектної, організаційної та контрольної функцій комітету

Відповідно до Закону України «Про комітети Верховної Ради України» від 04.04.1995 р. № 116/95-вр секретаріати забезпечують реалізацію визначених законодавством функцій комітетів, а саме:

- 1.** Законопроектної, яка полягає в:
 - 1.1.** розробці проектів законів, інших актів Верховної Ради України;
 - 1.2.** попередньому розгляді та підготовці висновків і пропозицій щодо законопроектів, внесених суб'єктами законодавчої ініціативи на розгляд Верховної Ради України;
 - 1.3.** доопрацюванні за дорученням Верховної Ради України окремих законопроектів за наслідками розгляду їх у першому та наступних читаннях (за винятком прийнятих Верховною Радою України актів у цілому);
 - 1.4.** попередньому розгляді та підготовці висновків і пропозицій щодо проектів загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля, а також наданні згоди на обов'язковість чи денонсацію міжнародних договорів України;
 - 1.5.** узагальненні зауважень і пропозицій, що надійшли до законопроектів;
 - 1.6.** внесенні пропозицій щодо перспективного планування законопроектної роботи.

Водночас, оцінюючи за 5-бальною шкалою вагу впливу комітетів на формування порядку денного Верховної Ради України, черговості розгляду законопроектів парламентом, виходячи з їх актуальності, дві особи поставили 4 балів і три особи оцінили на 5, 3 і 1 бали відповідно. Проте, на думку опитаних потреби в удосконаленні процедури планування внутрішньої законопроектної роботи не існує.

На думку 60% опитаних не має потреби в удосконаленні механізмів залучення експертів для надання рекомендацій законопроектних рішень і розробки законопроектів. Водночас, 40% вважає, що така потреба існує, оскільки експерти відіграють допоміжну роль. Така сама позиція простежується і щодо процедури створення робочих груп для роботи над законопроектами: 80% опитаних вважає, що не має потреби щодо

вдосконалення процедур, і 20% вказали, що така потреба існує, бо робочі групи дозволять краще вивчити конкретне питання. Всі респонденти одноголосно вказали, що «не існує потреби в удосконаленні процедури розгляду комітетом законопроектів і проєктів загальнодержавних програм».

2. Організаційної, яка полягає в:

- 2.1.** плануванні своєї роботи;
- 2.2.** проведенні збору та аналізу інформації з питань, що належать до повноважень комітетів, організації слухань із цих питань, у тому числі на засіданнях Верховної Ради України;
- 2.3.** попередньому обговоренні відповідно до предметів їх відання кандидатур посадових осіб, яких згідно з Конституцією України обирає, призначає, затверджує Верховна Рада України або надає згоду на їхнє призначення, підготовці до розгляду Верховною Радою України відповідних висновків щодо цих кандидатур;
- 2.4.** підготовці питань на розгляд Верховної Ради України відповідно до предметів їх відання;
- 2.5.** участі у формуванні порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України;
- 2.6.** прийнятті рішень, наданні висновків, рекомендацій та роз'яснень;
- 2.7.** розгляді звернень, що надійшли до комітету в установленому порядку;
- 2.8.** участі відповідно до предметів їх відання в міжпарламентській діяльності, взаємодії з міжнародними організаціями;
- 2.9.** підготовці письмових звітів про підсумки своєї діяльності;
- 2.10.** забезпеченні висвітлення своєї діяльності в медіа.

Більшість опитаних (80%) вважає, що удосконалення не потребують наступні процедури, а саме з:

- організації та проведення засідань, у тому числі закритих, відряджень, інших заходів у рамках роботи Комітету;
- формування порядку денного засідань діяльності підкомітетів;
- підготовки письмових звітів щодо діяльності Комітету.

На те, що їх потрібно вдосконалити вказує 20% опитаних, але пояснень щодо конкретних заходів покращення не надано.

На думку 100% респондентів «не існує» потреби вдосконалювати процедури отримання комітетами інформації від Голови Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органів Верховної Ради України, державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій для виконання покладених на комітети функцій».

3. Контрольної, яка полягає в:

- 3.1.** аналізі практики застосування законодавчих актів у діяльності державних органів, їх посадових осіб з питань, віднесених до предметів відання комітетів, підготовці та поданні відповідних висновків і рекомендацій на розгляд Верховної Ради України;
- 3.2.** участі за дорученням Верховної Ради України у проведенні «години запитань до Уряду»;
- 3.3.** контролі за виконанням Державного бюджету України в частині, що віднесена до предметів їх відання, для забезпечення доцільності, економності та ефективності використання державних коштів у

порядку, встановленому законом;

- 3.4.** організації та підготовці за дорученням Верховної Ради України парламентських слухань, слухань у комітетах;
- 3.5.** підготовці та поданні на розгляд Верховної Ради України запитів до Президента України від комітету відповідно до положень п. 34 частини першої ст. 85 Конституції України;
- 3.6.** взаємодії з Рахунковою палатою, з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини;
- 3.7.** направленні матеріалів для відповідного реагування в межах, установлених законом, органам Верховної Ради України, державним органам, їх посадовим особам;
- 3.8.** розгляді на своїх засіданнях або під час слухань у комітеті звітів, доповідей та інформації державних органів і посадових осіб, які у передбачених законом випадках подаються до Верховної Ради України, здійсненні попередньої підготовки питань щодо розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України таких звітів, доповідей та інформації;
- 3.9.** здійсненні комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого віднесено питання забезпечення контрольних функцій Верховної Ради України за діяльністю органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів спеціального призначення та розвідувальних органів, передбачених Законом заходів з метою гарантування неухильного і безумовного дотримання цими органами вимог Конституції України щодо забезпечення національної безпеки, недопущення їх використання для узурпації влади, порушення прав і свобод людини і громадянина.

На запитання: «Щодо якої кількості законів протягом останньої сесії у комітеті, у якому/з яким Ви працюєте, здійснювався аналіз підзаконних актів, які приймаються на виконання цього закону?», яке оцінюється за 5-бальною шкалою, де 1 бал – це «таких випадків протягом останньої сесії не було», а 5 – «переважна більшість законопроектів» отримано три відповіді з 3-ма балами, і по одній відповіді – 1 і 4 бали відповідно.

На думку 100% респондентів удосконалення не потребують:

- процедури, які пов'язані з реалізацією контрольної функції комітету;
- порядок розгляду звернень у комітетах і підготовки відповідей на звернення;
- процедура розгляду питання про призначення, звільнення та затвердження посадових осіб за згодою/рішенням Верховної Ради України.

Отже, регламентні процедури щодо реалізації законопроектної, організаційної та контрольної функцій комітетів, на думку секретаріату комітету, здійснюються в цілому задовільно, та не потребують вдосконалення шляхом внесення змін до чинного законодавства.

Водночас, важливими для подальшого обговорення є виклики пов'язані з невеликою кількістю народних депутатів України-членів Комітету, та відповідно працівників секретаріату комітету, що прямо впливає на ефективність роботи комітету. Крім того, потребує подальшого обговорення

функціональний перегляд предметів відання комітету, що дасть можливість посилити роль комітету, збільшити кількість народних депутатів України-членів комітету, зменшити навантаження на інші комітети.

РОЗДІЛ 2

ПРОЦЕСИ КОМУНІКАЦІЇ КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ СВОБОДИ СЛОВА

2.1. Висвітлення інформації про діяльність комітету

Комітети Верховної Ради України інформують громадськість про свою діяльність, зокрема оприлюднюють плани роботи, розклад засідань, ухвалені акти, протоколи та стенограми засідань і слухань тощо. Засідання й інші заходи комітетів, які проводяться відкрито, мають право відвідувати журналісти, працівники засобів масової інформації, представники громадських організацій. Для журналістів і працівників засобів масової інформації, акредитованих при Верховній Раді України, додаткова акредитація для відвідування засідань комітетів не проводиться. Наразі, доступ працівників засобів масової інформації в приміщення за адресою Грушевського 5 неможливе, водночас, розміщення приміщення Комітету з питань свободи слова за межами блокпостів дає можливість запрошувати на засідання комітетів журналістів.

Інформацію про поточну діяльність комітетів та ухвалені ними рішення розміщують на офіційних вебсайтах Верховної Ради України та конкретного комітету в глобальній інформаційній мережі «Інтернет», у газеті «Голос України», парламентському телеканалі «РАДА» та в інших засобах масової інформації. Комітети мають право за допомогою відповідних структурних підрозділів Апарату Верховної Ради України проводити пресконференції з питань, внесених до предметів їхнього відання.

Для комунікації з громадськістю Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова використовує такі канали й інструменти, як:

- вебсторінки Верховної Ради України та Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (<https://komsvobslova.rada.gov.ua/>) – 100% респондентів;
- сторінку комітету у Facebook (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100070992764312>) – 60%;
- сторінки народних депутатів-членів комітету в соціальних мережах – 40%;
- телеканал «РАДА» та особисте спілкування – 20%.
- Сторінки Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова на YouTube комітет немає.

На запитання: «Чи мають вищезазначені канали (окрім вебсторінки Верховної Ради України) англomовні версії?» 60% респондентів відповіли «ні» та 40% – «не знаю».

Оцінюючи швидкість оприлюднення на вебсайті комітету інформації про свою діяльність (стенограми засідань, протоколи, прийняті рішення та інше) 100% опитаних поставили 5 балів, тобто «в усіх випадках максимально повно й оперативно». Щодо вчасного висвітлення інформації на офіційних інформаційних ресурсах парламенту про проходження законопроектів на засіданнях комітетів і пленарних засіданнях 60% респондентів зазначили, як «в

усіх випадках інформація висвітлюється максимально повно та невідкладно після засідання», 40% вважає, що у це відбувається у більшості випадків.

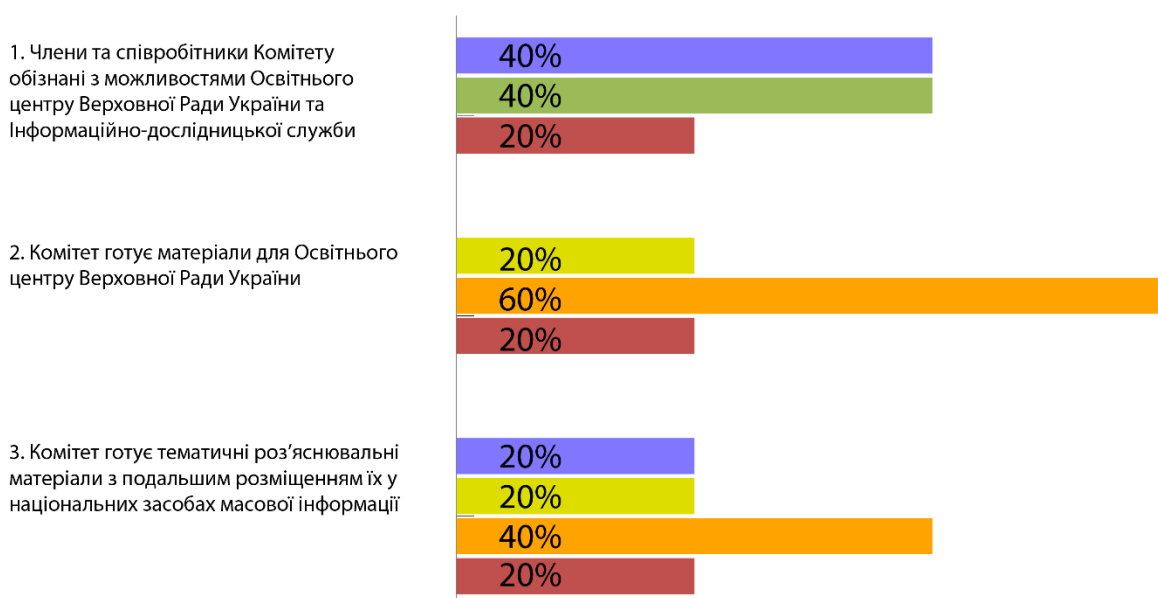
На відповідь: «Як часто проекти порядку денних і матеріали до всіх питань порядку денного засідань комітету в якому/з яким Ви працюєте оприлюднювалися завчасно (хоча б напередодні засідання)?» оцінку в 5-балів надали 3 особи, 4 і 3 бали дали по одній особі. При цьому, 5 балів якщо «в усіх випадках надаються завчасно», а 1 бал якщо «ніколи не надаються завчасно».

Отже, в цілому, з точки зору працівників секретаріату, Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова здійснює свою діяльність відкрито та публічно, однак наявні можливості для розширення каналів комунікації та посилення знань та навичок працівників щодо сучасних інструментів комунікації. Крім того Комітет може використовувати свій вебсайт для комунікації англійською мовою, перекладаючи новини та повідомлення які є важливими для іноземної аудиторії.

2.2. Участь працівників секретаріату комітету у тренінгах та онлайн-курсах і співпраця з Освітнім центром Верховної Ради України

Для покращення обізнаності громадян про діяльність Верховної Ради України, підвищення їх довіри у 2019 році створено Освітній центр Верховної Ради України. Заходи цього центру сприяють живому спілкуванню молоді (школярі, студенти, представники громадянського суспільства, іноземні гості) з народними депутатами України, представниками Апарату Верховної Ради України, фахівцями із законотворення. Під час спілкування зміцнюється довіра громадян до українського парламенту як до інституції, зрозумілішими стають діяльність народного депутата України і його законотворчі ініціативи, а також реалізуються можливості для комунікації з громадянами в округах.

На рис. 2.1 наведені результати аналізу співпраці комітету з Освітнім центром Верховної Ради України з метою проведення просвітницької роботи серед виборців.

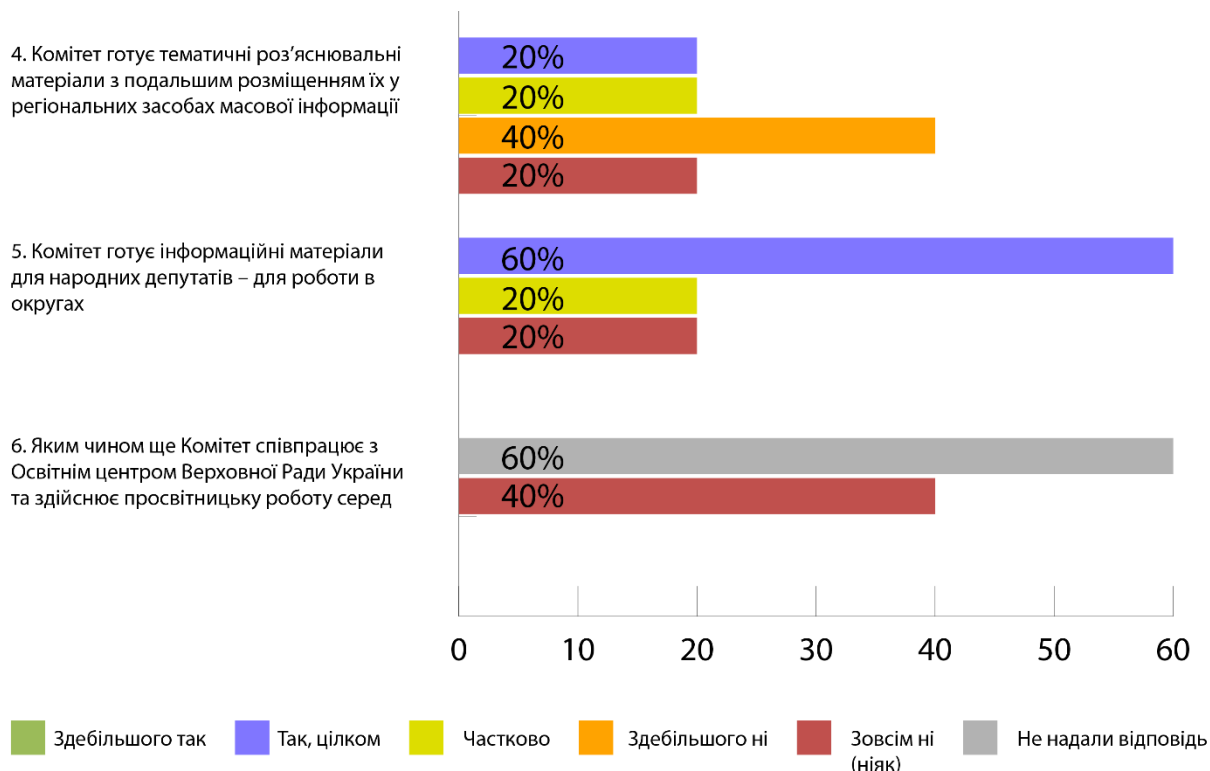

Рис. 2.1. Співпраця комітету Верховної Ради України з питань свободи слова з Освітнім центром Верховної Ради України задля проведення просвітницької роботи серед виборців

Працівники секретаріату комітету, які є державними службовцями, щорічно беруть участь в оцінюванні результатів їхньої службової діяльності. Це дозволяє оцінити якість виконання поставлених завдань та ухвалити керівництвом рішення щодо преміювання, планування кар'єри тощо. Оцінювання проводять як на підставі показників результативності, ефективності й якості, так і щодо виконання індивідуальної програми професійного розвитку. Працівники секретаріату щороку складають індивідуальну програму підвищення рівня професійної компетентності / професійного розвитку.

Однак, важливо створювати сприятливі умови й мотивацію навчатися. Для цього на постійній основі потрібно оцінювати потреби працівників Апарату Верховної Ради України та відповідно до їх запитів розробляти тренінгові програми, які враховують виклики сьогодення, мають практичне спрямування та гнучкий формат навчання. Підвищення кваліфікації працівників Апарату відбувається через тренінговий центр Дослідницької служби Верховної Ради України та за допомогою Програми РАДА.

РОЗДІЛ 3

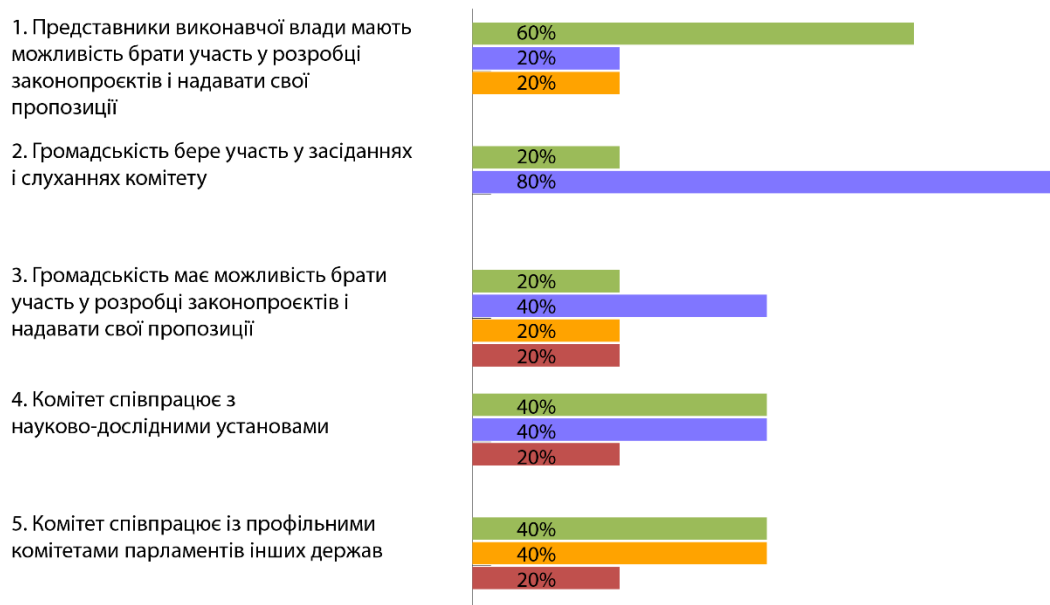
НАЛАГОДЖЕННЯ КОМІТЕТОМ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ СВОБОДИ СЛОВА СПІВПРАЦІ ІЗ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ

3.1. Сучасний стан співпраці комітету із різними зацікавленими сторонами

Перед тим як проєкт законодавчого акта розглядатимуть народні депутати в пленарній залі, його обговорює та попередньо розглядає на засіданні профільний комітет парламенту. Щоб детально опрацювати законодавчі ініціативи, до процесу обговорення часто залучають експертне середовище та зацікавлених сторін (стейкхолдерів). Це важливий етап у повному циклі законодавчої політики та позитивний фактор якісної роботи будь-якого парламенту. Інформація про роботу комітетів і співпрацю із стейкхолдерами здебільшого відкрита та детальна, її розміщують на сторінках комітетів на сайті парламенту. Протягом довгого часу, Комітет не було визначено як головний щодо законопроєктів, що могло мати вплив на механізми роботи з стейкхолдерами.

На думку працівників секретаріату, Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова активно співпрацює із стейкхолдерами та партнерами (рис. 3.1). 40% респондентів зазначили, що в комітеті існує спільна база контактів стейкхолдерів, 20% – комітет проводив стратегічне планування з цих питань, проте 40% не володіє інформацією стосовно того, чи проводилась у комітеті діяльність щодо систематизації контактів і системного планування роботи із стейкхолдерами.

Рівень публічності та відкритості діяльності комітету підвищується за рахунок введення онлайн-трансляції засідань комітету, про що вказали 60% опитаних, а саме: «так, завжди» – 40%, «здебільшого так» – 20%; 40% респондентів вважають: «інколи» та «здебільшого ні» (по 20% відповідно).

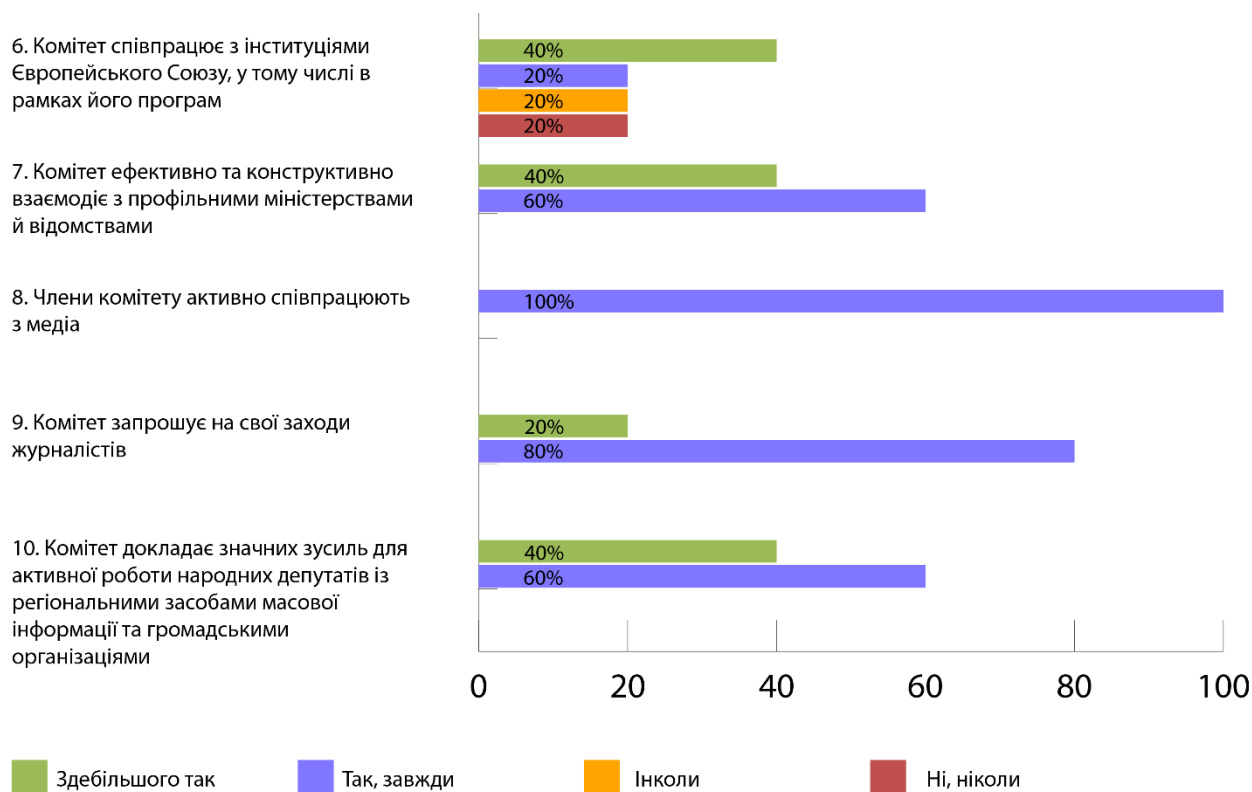

Рис. 3.1. Поточна ситуація співпраці комітету із стейкхолдерами

Отже, враховуючи невелику кількість законопроектів щодо яких комітет було визначено головним, Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова немає необхідності проводити публічні обговорення саме щодо законопроектів. Водночас, Комітет може проводити публічні івенти з метою обговорення питань які є предметами відання комітету, з метою реалізації контрольної функції. Враховуючи це, потребують розвитку інструменти залучення стейкхолдерів до обговорення законодавчих ініціатив, оновлення бази зацікавлених сторін для їх запрошення. Перевагою Комітету є те, що зала засідань знаходиться поза блокпостами, що дає можливість залучати до роботи комітету зацікавлених сторін.

3.2. Співпраця з органами державної влади та науковим середовищем

У секретаріата комітета налагоджена співпраця з різними органами державної влади та науковим середовищем. Співпрацю з науково-дослідними установами можна вважати позитивно налаштованою: відповідь «так, завжди» надали 60% опитаних, «здебільшого так» і «ні, ніколи» – по 20% відповідно.

Оцінюючи за 5-бальною шкалою взаємодію комітета з профільними міністерствами та відомствами, з точки зору ефективності та конструктивності, де 1 бал – це «абсолютно ні», а 5 – «цілком погоджуюся» від респондентів отримано дві відповіді з 3-ма балами, одну – з 4-ма балами та дві – з 5-ма балами. Це свідчить, що більшість позитивно оцінює таку взаємодію. Зокрема, точку зору, що «представники органів виконавчої влади здебільшого мають можливість брати участь у розробці законопроектів і надавати свої пропозиції»

вважає 60% опитаних, 40% респондентів вказали «завжди» й «інколи» (по 20% відповідно).

На рис. 3.2 наведені дані щодо звернень комітету до органів державної влади протягом останньої сесії. Оцінка надана за 5-бальною шкалою, де 1 бал – це «не зверталися зовсім», а 5 – «зверталися щодо більшості законопроектів».

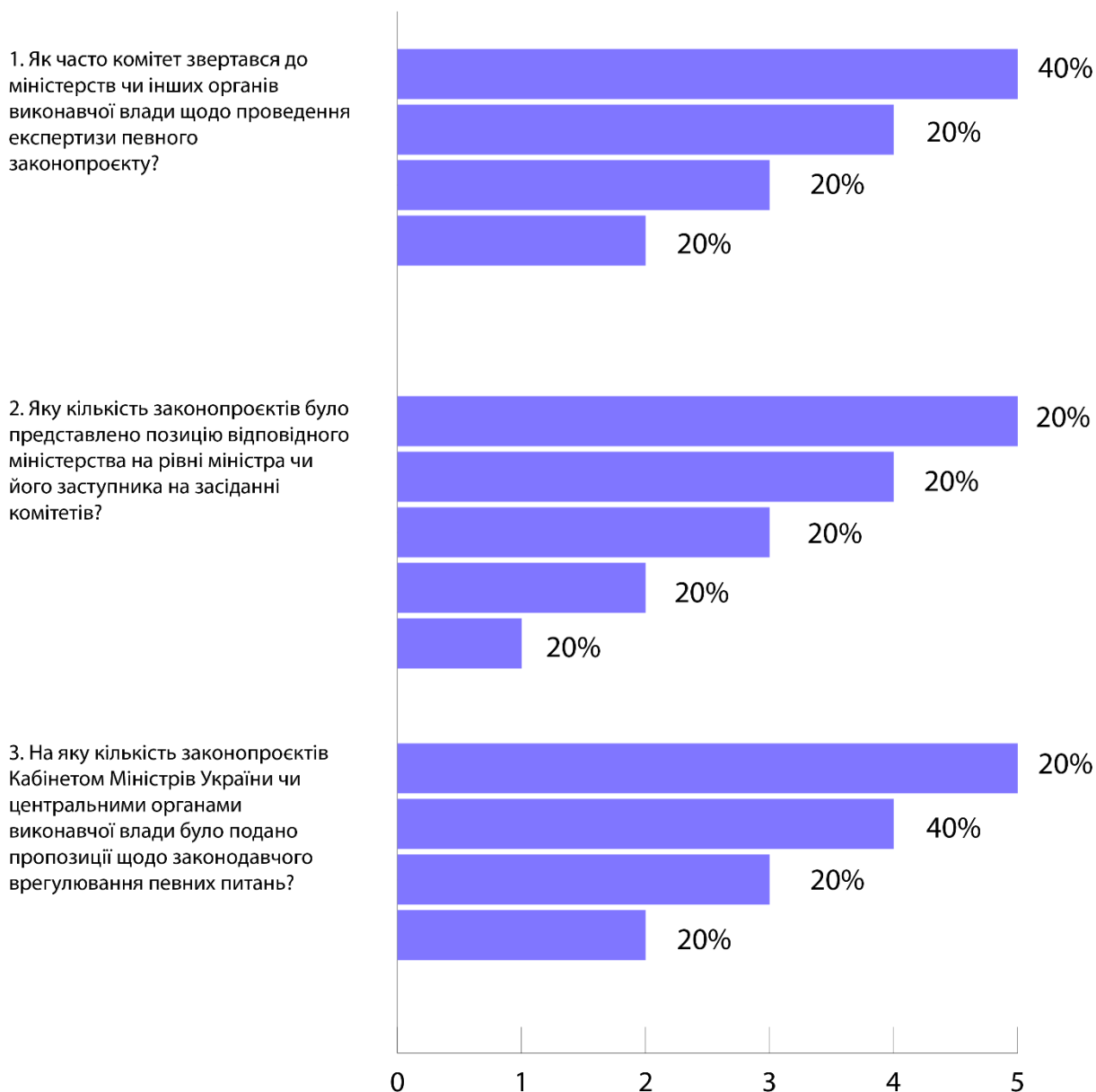

Рис. 3.2. Поточна ситуація співпраці комітету з органами державної влади

Отже, Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова достатньо часто звертається до органів виконавчої влади щодо проведення експертизи певного законопроекту та надання ними своїх пропозицій щодо законодавчого врегулювання певних питань. Проте, недостатньо високо оцінено представлення на засіданні комітету позиції відповідного міністерства на рівні міністра чи його заступника щодо конкретного законопроекту.

3.3. Співпраця з представниками громадського суспільства та засобами

масової інформації

Рівень залучення громадськості до роботи комітету можна охарактеризувати як достатній, оскільки завжди (80% респондентів) та здебільшого (20%) бере участь у засіданнях і слуханнях комітету, зокрема комітет доволі часто звертається до представників громадянського суспільства з питання проведення експертизи та надання висновків і пропозицій (як зазначили 80% опитаних).

На думку 40% опитаних наявний стан співпраці з громадськістю цілком задовольняє потреби комітету, однак 60% працівників секретаріату вважає, що цю співпрацю потрібно розвивати у таких напрямках, як:

- збільшення залучення громадських експертів для надання рекомендацій і формування висновків щодо законопроектних ініціатив;
- проведення заходів для громадськості з тих чи інших секторальних питань;
- формування дорадчих органів і робочих груп при комітеті.

Члени комітету завжди активно співпрацюють з медіа (100% опитаних), запрошуючи журналістів на свої заходи та докладаючи значних зусиль для активної роботи із регіональними засобами масової інформації та громадськими організаціями. Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова активно співпрацює з Національною спілкою журналістів України та Інститутом масової інформації.

На думку 40% опитаних наявний стан співпраці з медіа цілком задовольняє потреби комітету, однак 60% працівників секретаріату вважає, що цю співпрацю потрібно розвивати у таких напрямках, як:

- формування переліку контактів засобів масової інформації за кожним предметом відання комітету, які зацікавлені у висвітленні відповідних питань;
- формування переліку засобів масової інформації, які будуть запрошуватись на заходи комітету;
- покращення обізнаності засобів масової інформації щодо того, до кого з депутатів звертатись з яких саме питань;
- проведення спеціальних пресбрифінгів з окремих законопроектів / питань, що входять до предмета відання комітету Верховної Ради України з питань свободи слова.

Водночас, задля ефективної взаємодії з громадянами та медіа комітету, на думку опитаних, бракує таких комунікаційних продуктів та інструментів, як:

- налагодження контактів із регіональними стейкхолдерами – 40%;
- створення інформаційно-просвітницьких матеріалів щодо предметів відання та конкретних питань, які можуть вирішувати народні депутати-члени комітету – 40%;
- налагодження системної співпраці з медіа – 40%;
- створення довідок про громадські форми впливу та контролю за діяльністю народних депутатів, комітету Верховної Ради України – 20%;
- розроблення відеоматеріалів: анімаційних, «живого» запису, онлайн-

курсів тощо – 20%;

- створення інфографік, буклетів, брошур, постерів тощо про діяльність комітету та народних депутатів-членів – 20%.

Отже, задля ефективної взаємодії з громадянами та медіа Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова потрібно вдосконалити роботу над створенням і впровадженням у своїй роботі комунікаційних інструментів і продуктів.

3.4. Співпраця з міжнародними інституціями та проєктами міжнародної технічної допомоги

Щодо співпраці комітету з профільними комітетами парламентів інших держав, то те, що вона відбувається «так, здебільшого» відповіли 40% опитаних, «ніколи» вважає ще 40% і «ні, ніколи» вказали 20%. Співпраця з інституціями Європейського Союзу, у тому числі в рамках його програм, розглядається як така, що відбувається: «завжди» (40%), «здебільшого» (40%) та «ніколи» (20%). Отже, участь комітету у співпраці з ЄС переважно розцінена працівниками секретаріату як «активна» (80% відповідей).

Встановлено, що комітет не долучається до процесу участі України у Східному партнерстві з профільних питань і не співпрацює з профільними комітетами парламентів інших країн (на думку 100% респондентів), а також не долучається до процесу участі України у профільних програмах ЄС (80%). Всі учасники опитування вказали, що секретаріат комітету не бере участь у офіційних міжнародних делегаціях.

Лише 40% працівників позитивно охарактеризувало залучення комітету до роботи парламенту з міжнародними організаціями та інституціями Європейського Союзу, зокрема були згадані Європарламент, Єврокомісія та Рада Європи. Стосовно долучення комітету до роботи міжпарламентських ініціатив, наприклад, ПАРЕ, ПА ОБСЄ, ПА НАТО, ПА ЄВРОНЕСТ, міжпарламентська ініціатива асоційованих країн ЄС, 40% надали відповідь «так» і 60% – «ні», зокрема були згадані ПАРЕ та міжпарламентська ініціатива асоційованих країн Європейського Союзу.

На уточнююче запитання: «З якими міжнародними організаціями / інституціями / профільними комітетами інших країн, на Вашу думку, комітету варто налагодити співпрацю, але наразі такої співпраці не ведеться?» згадано ЄС, НАТО, ООН (20% респондентів), Венеційська комісія (20%), із профільними організаціями, інституціями та комітетами (20%). Інші учасники (40%) опитування не визначились із відповідями.

Стосовно того, «наскільки часто Ваш комітет бере участь у міжпарламентській діяльності, взаємодіє з міжнародними організаціями, включає членів комітету та/або працівників секретаріату комітету до складу офіційних парламентських делегацій?» 20% опитаних вважає, що «не рідше, ніж раз у квартал», 40% – «не рідше, ніж раз на рік» і 40% вказали, що «не володіють такою інформацією».

На запитання: «Чи є комітет отримувачем міжнародної технічної допомоги?» 60% респондентів надали відповідь «ні», а 40% не володіє такою

інформацією. Водночас, на уточнююче запитання: «З якими донорами, що надають технічну допомогу у сфері відання комітету, комітет наразі активно співпрацює?» 80% працівників секретаріату вказали Програму USAID «Рада: наступне покоління», 40% – інші проекти USAID, 20% не володіє такою інформацією. Всі працівники секретаріату добре поінформовані про роботу Програми USAID «Рада: наступне покоління».

На думку секретаріату комітету підтримка донорів була б важливою та доречною як для Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова, так і для Верховної Ради України в цілому, з наступних питань:

- розробка посібників із різних аспектів діяльності парламенту – 60%;
- організація та проведення тренінгів / навчань для працівників Апарату Верховної Ради України, народних депутатів і помічників-консультантів – 40%;
- напрацювання експертних рекомендацій для оптимізації роботи парламенту – 40%;
- ознайомлення з міжнародним досвідом використання механізмів співпраці парламентів і донорської спільноти – 40%;
- розробка «Карти можливостей донорської підтримки» та сприяння налагодженню співпраці з іншими, в тому числі закордонними, стейкхолдерами – 20%.

Отже, Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова потребує підтримки в частині посилення комунікації та співпраці з міжнародними інституціями й проектами міжнародної технічної допомоги. Зокрема, варто розпочати з розробки карти стейкхолдерів, що може визначити потенційних партнерів.

